

DYNASTIA VIII.

Augustus Cæsar. Hic quando Ægypto imperavit, Sebastus appellatus est. Etiam (mensis) sextilis nuncupatus est Augustus. Anno 18 misit Tiberium imperatorem in Armeniam, quam occupavit. Herodes condidit Samariam, et in honorem Sebasti Sebastiam vocavit. Restituit etiam turrem Stratonis eamque Casaream appellavit. In Galilæa edificavit Gabalam. Anno 43 Augusti, & Herodis 33, qui fuit Græcorum 309. die 25 Canuni prioris noctu vigilia tertia natus est Dominus noster Iesus Christus, filius Dei, ex virgine Maria, filia Davidis secundum carnem. Incepit annus hic die secundo hebdomadis. Hoc anno missus est Cyrenius præses (ηγεμων) a senatu (συγκλητος) Romanorum, ut censum ageret populi Iudaici, quia Iudas Galilæus rebellaverat. Multi enim Iudeorum contendebant, nefas esse, ut tributum solverent, sibi que dominos mortales arcesserent. Elapsis triginta annis die quarto feria sexta (mensis) Canuni posterioris (Iesus) baptizatus est in Iordane a Iohanne. Postquam Dominus noster biennium vixerat: Iosephus & Maria, Nazarethæ profecti sunt Hierosolyma, indeque Bethlehemum venerunt. Advenerunt Magi illumque ibi adorarunt. Eadem nocte in Ægyptum migrarunt, ubi biennium commorati sunt, donec Herodes obiit, quo mortuo reverterunt. Nata autem erat sancta hæc virgo tempore, quo pareret, annos 13, obiitque anno ætatis 51. Longinus philosophus Romanus de adventu Magorum Cæsari scripsit, Persas ex Oriente in territorio regni eius adventasse, et puero, qui in Iudæa natus fuerit, dona obtulisse; quisnam autem, vel cuius filius sit, nondum compertum esse.

Pag. 51.

esse. Respondit Augustus, Herodem Satrapam ibi relictum ipsi narraturum esse, quis sit. Annum nativitatis Domini nostri, quem nos in annum Græcorum 309 incipiente die secundo hebdomadis cadere invenimus, alii scriptores in alium transferunt. Herodes, occisis infantibus Bethlehemi et confinium a Deo percussus & doloribus affectus est binos annos. Quo mortuo anno ætatis 70, Augustus suffecit Archelaum filium eius, qui regnavit annos 9. qui quum inique ageret, in exilium missus est Viennam in Gallia. Tum Augustus constituit quatuor principes (appellatos) Tetrarchas, scilicet Herodem, Antipatrum & Philippum, qui tres fuerunt fratres Archelai, atque quartum Lysaniam alienigenam. Hoc anno mortuus est Augustus. *Tiberius Cæsar*, annos 23. Anno eius 14 Philippus præses ad Iudæos missus est, eorumque procurator (ἐπιτροπος) (58) evasit. Posita Cæsaris imagine in templo Iudæos perturbavit, magisque eos irritavit, quum gazam sacerdotalem in ductum aquarum erogaret. (59). Fuit causa secundæ seditionis ab iis motæ. Anno 19 Tiberii misit Abgarus, rex Edessenus, legatum, cuius nomen erat Iohannes tabellarius, qui imaginem domini nostri Iesu in tabula depictam ad Abgarum perferret. Misit etiam epistolam ad dominum nostrum per eundem Hananum (Iohannem) huius argumenti: Audivi miracula a te promanare, et morbos absque medicamentis a te sanari; quapropter vel Deus es, qui ex cælo descendit, vel filius Dei. Hoc igitur scripto a te peto, ut molestiam non recuses, sed ad me accedas, doloresque, quibus afficior, sanes. Audivi etiam Iudæos tibi invidere, contra te rebellare (60) teque lædere velle. Est mihi urbs parva et amœna, quæ duobus sufficit. Dominus noster respondit ipsi: Beatus est, qui in me credit

Alia
causa

credit, etiam si me non videt. Quod autem ad adventum meum abs te expetitur attinet, æquum est, ut illud exsequar, cuius causa missus sum: quo facto ascendam ad eum, qui me misit. Statim tamen tibi mitto unum discipulorum meorum, qui morbum tuum sanet, & valetudinem tuam eorumque, qui tecum sunt, restituat. Anno 19 Tiberii redemptor noster passus, mortuus et sepultus est, deinde resurrexit & cælum ascendit. Festo pentecostes valde commoti sunt sacerdotes Iudæorum, qui audiverunt vocem ex intimo templo clamantem: migremus hinc. Abgarus Edesseus scripsit ad Tiberium super eo, quod Iudæi contra Christum fecerunt. Respondit vero Tiberius: Pilatum hac de causa ignominiose dimisi & a Iudæis vindictam sumam. (61) Herodes tetrarcha, qui etiam Antipater cognominatus fuit, filius Herodis, infanticidæ, interfecit Iohannem atque in matrimonium duxit Herodiam uxorem fratris sui, vivente adhuc marito. In exilium relegatus cum uxore sua Viennæ interfectus est; & ipse & illa. Summa annorum ab Adamo usque ad annum, quo passus est redemptor noster 5539 & prima feria hebdomadis annus hic incepit. At secundum Hippolytum & Ioannem & Mar Iacobum 5550, secundum Eusebium 5232, secundum Syros 4156, secundum Africanum 5532, secundum alios 5320, secundum traditionem multorum 5509, secundum Andronicum anno Græcorum 342. (62) *Caius Cæsar* annos quatuor. Agrippa, cognomine Herodes, filius Aristobuli, filii Herodis, infanticidæ, ex Maria filia Hyrcani sacerdotis summi, quando diebus Tiberii Romam profectus est, ad accusandum Herodem tetrarcham, qui Antipas appellatur, ibi apprehensus est. Vinculis autem constrictus precabatur, ut Caius regnaret. Hic igitur reg-

Pag. 52.

Pag. 53.

no potitus dedit ei principatum Philippi & Lyfaniæ. Quapropter Herodias (marito suo) Herodi Antipæ exprobat, quod, quia Cæfarem non adierat, principatu exciderat, nam si eum Agrippa inferioris conditionis homo obtinuisset, quanto magis ex tetrarchia (illuc provectus esset.) Quum igitur Romam profisceretur, ad capeffendum regnum, Caius iratus eum una cum uxore in exilium abegit, ubi mortuus est. Anno primo, quo regnavit Agrippa, occidit Iacobum, non illum, qui frater domini nostri erat, sed filium Zebedæi, a Paulo memoratum, qui ligno fullonis, (63) non gladio Agrippæ martyrium subiit. Hoc tempore missus est Felix præfes Ægypti, qui Iudæos vexavit annos septem. Legati igitur missi sunt ad Caium, ut eum placarent, nempe Iosephus sapiens, & Philo philosophus Hebræus Alexandrinus. Anno quarto Caii Petronius præfes Syriæ iussus collocavit imaginem Cæsaris in templo et Synagoga Iudæorum. Completum igitur est effatum Danielis de signo abominationis stante in loco sancto. Agrippa, exactis tribus regni sui annis, venit Cæsaream, ediditque spectacula ob vitam Cæsaris (servatam) Altero autem die spectaculorum veste indutus ex argento contexta processit in theatrum primo diluculo; primisque solis radiis argentum ferientibus, mirum in modum resplenduit. Idcirco adulatores eum Deum salutabant, quos quum non obiurgasset, plaga percussus est, & quinque post diebus exspiravit. *Claudius Cæsar*, annos 14. Sub eius tempore tumultus fuit Hieronymis festo paschatos; quumque populus ex templo egressurus se truderet, 30000 Iudæi semet ipsos comprimentes mortui sunt. Fuit famas magna in universo terrarum orbe, ita ut compleretur vaticinium Agabi in Act. Apostol. Discipuli Antiocheni, quantum in facul-

facultate eorum positum erat, porrexerunt, miseruntque ad pauperes Hierosolymitanos. Philo sapiens occurrit apostolo Petro, quum Romæ prædicaret. Idem ille scripsit de iis qui instituti erant fide Christiana, eos opibus curaque mundi semet exuere, eorum nullum ante solis occasum aliquid gustare, statuere, cultum sapientiæ similem esse luci, & operationes corporis tenebris, horum alios binis diebus edere, alios vero sex immo septem. (64) Hoc tempore vir Ægyptius, propheta mendax, in Iudæam venit, & 30000 homines seduxit, qui eum sequerentur; quos quidem deserto inclusos in montem oliveti abduxit, Hierosolyma occupaturos. Superveniente Felice, bellum ortum est. Ægyptius aufugit, & exercitus eius interiit. Quare dicitur a Paulo * Chiliarcha: Num tu non fuisti Ægyptius ille &c. (65) *Nero Cæsar* annos 14. Hic misit Festum, dimisso Felice. Primus concitavit persecutionem contra Christianos, qua Petrus & Paulus Romæ martyrii corona ornati sunt. Anno 13 Neronis rebellarunt Iudæi, misitque Nero Vespasianum & Titum filium suum. Primo die (mensis) Heziran huius anni Titus cepit urbem Iotapatam, quia audivit, ibi esse Iosephum scriptorem filium Mattathiæ, sacerdotem, qui exercitui Iudaico præerat. Captus autem Vespasiano prædixit Neronem moriturum illumque successurum esse; idcirco eum non interfecit. Hic vero Iosephus non est Cephas, uti sunt, qui putent, quia Cephas etiam Iosephus appellatur. (66) Postea Romani obsederunt Hierosolyma. Urgente Vespasiano oppugnationem huius urbis nuncijs advenit de morte Neronis, de Othone, qui per tres menses tyrannus exortus semet ipsum interfecit, & Vitellio, qui per octo menses tyrannum egit, a Romanis in media urbe iugulato. Tum

Pag. 54.

exercitus Romanus, qui cum Vespasiano erat, eum imperatorem proclamavit. Vespasianus igitur obsidione Hierosolymorum Tito filio suo commissa, Alexandriam profectus est, qua capta mari Romanam contendit.

Vespasianus Cæsar annos decem. Hic capitolium condidit & cyclum Alexandriæ constituit, longum 125 pedum. Titus filius eius, die 14 Nisanis anni (Græcorum) 382 castra metatus iuxta Hierosolyma, octavo Elulis cepit urbem, & funditus delevit anno secundo Vespasiani. Templum combustum est die 10 Ab, antequam urbs capta erat, eodem die, quo olim exarsit diebus Zedekia. Ab Adamo ad consummatam hanc everisionem (elapsi sunt) anni 543, (66*) secundum alios 5203, a condito templo usque ad destructum 1905, ab anno passionis 40; secundum alios ab Adamo 5585, anno (Græcorum) 383, (66**) elapsis 33 annis post passionem. Secundum Iosephum die 12 Nisanis erat pascha, & vigens adhuc dies 15 in annum 381 Græcorum cadit. Quod ad numerum populi, qui illo anno periit, attinet, Iosephus ait, festo paschatis oblatas esse 250000 oves, & ad singulas oves decem homines mundos convenisse, immundos autem, leprosos, gonorrhoea laborantes & infantes eas non comedisse. In obsidione occisi sunt homines 60000, fame consumti sunt 1100000 & captivi venditi 100000. Reliqui ad opera servilia distrahi sunt. Hic fuit finis miserrimus rerum Iudaicarum Hierosolymis. De signis (67) vero multis, quæ in urbe acciderunt, malisque, quibus Iudæi obsidione arcti afflicti sunt, tam copiose Iosephus narravit, ut parva tabula, qualis præsens liber est, ea non comprehenderet. *Titus filius Vespasiani* annos duos. Hunc senatus Deum declaravit, quumque hoc nomine se salutare passus esset, subito mortuus est.

Dominus

Domitianus Caesar frater Tui annos 16. Chaldaeos & philosophos Roma expulit, vetuitque, ne qua vitis Romae plantaretur, nec masculus quispiam castraretur. Cornelia virgo sacrificula (Vestalis) stupri convicta viva defossa est. Religione Christiana indies crescente Patrophilus philosophus ad magistrum suum Arsinorum dixit: qui factum est, ut Theodorus, princeps sapientum Atheniensium, Africanus philosophus Alexandrinus, Martinus Bardiwensis multique alii virum crucifixum adorarent, quanquam opulenti, (68) & dictis factisque clari non conversi sunt. Respondit, etiam Deos eorumque sacerdotes se illi discipulos praeuisse, illud autem, quod discipuli eius pravis moribus peccatisque non dediti sint, documento esse, doctrinam eorum meliorem esse quacunque alia. Domitianus hæc audiens admiratus est, & persequi cessavit. Hoc tempore Apollonius, qui * Phylara, (68*) ostendit telestata, & omnia ope dæmonum perfecit. Dicere solebat: vae mihi, quod me antecesserit filius Mariæ! *Nerva Caesar* annum unum. Tum morbo laboravit, & corpore eius corrupto obiit in horto Sallustiano. *Traianus Caesar* annos 19. Hic movit persecutionem contra Christianos, qua Simeon filius Cleophae Hierosolymitanus, Iohannes Apostolus, & Ignatius Antiochenus martyrio coronati sunt. Plinius secundus, praeses, Christianos multos occidit, quumque eorum multitudinem cerneret, valde conturbatus est. Scripsit Traiano, se aliam stultitiam contra Christianos non reperisse, nisi quod idolis immolare nollent, odio vero eos habere adulterium, cadem, & quodcunque aliud turpe factum; quæ quidem edoctus Caesar præcepit, ut non inquirerentur, sed quando horum aliquis reperiretur, condemnaretur, nisi sacrificaret. Anno eius 10 Galenus medicus

natus est. Vergente eius imperio Iudæi in Cypro everterunt urbem Salomona, atque Græcos, qui in insula erant, occiderunt. Iudæi in Libya Græcos, qui ibi erant, commoverunt. Similiter illi, qui Cyrene, Thebis, Alexandria, & in Mesopotamia vixerunt, nec non Iudæi Ægyptii defecerunt, regemque sibi constituerunt, Lumpisum, qui assumptis rebellibus ivit in Iudæam. Vicerunt igitur Iudæi ubique locorum. Basilides princeps hæreseos gnosticæ, vel colentium serpentem innotuit.

Pag. 57. *Adrianus Cæsar*, annos 21. Postquam annum unum regnaverat, debita & tributa multa multis remisit, combustis schedis, quibus urbium incolæ ad solvenda debita obstricti erant. Anno eius 4 desit regnum Edessenum, quod præfecti gubernarunt æque ac cetera loca. Anno eius 5 fluvius Cephisus inundavit Eleusinam, quem Adrianus ponte coniungens Athenis hyemem exegit. Hoc tempore vixit Claudius Ptolemæus, Astronomus, qui Magestum confecit et Syntaxin inscripsit. Eius præceptor fuit Galenus medicus. Secundus philosophus mutus celebratur, quem quum Adrianus admiratus esset, silentium eius solvi voluit. At ille usque ad mortem adversatus est. Iudæus quidam Barcocheba rebellavit (69) in Iudæa captivos abduxit, eosque, qui eum non receperunt, interfecit. Imperator vero misit exercitum, qui Iudæos perdidit & Hierosolymis funditus everfis, urbs ibi condita est, quæ Elia Adriani appellabatur. Illuc populos peregrinos deduxit, Iudæis aures præcidi iussit, illisque mandavit, ut ne ex longinquo quidem ad locum istum respicerent. Philosophi Christiani Crotus & Aristides Athenienses apologiam pro doctrina conscripserunt. Pariter Serenus, præfectus, imperatori scripsit, iniquum esse, ut propter solum nomen inculpati occidantur. Respondit imperator,

tor, eos absque culpa non interficiendos esse. Diebus eius concilium primum habitum est Nicææ, (præsentibus) 43 episcopis, qui Sabellium condemnarunt, unam personam in trinitate statuentem, & Valentinum, qui ex cælo dominum nostrum corpus attulisse asseverabat.

Titus Antoninus Cæsar, qui pius (εὐσεβής) cognominatus est, nec non iustus, pater una cum filiis suis, annos 22. Hic præcepit, ut Christiani nulla persecutione vexarentur. Eius tempore floruit Galenus, quem quidem non tempore Christi domini nostri vixisse, ut nonnulli perhibent, ex verbis ipsius Galeni patet. Pag. 58. Affirmat enim initio prioris partis Anatomices, se sub principio imperii Antonini Cæsaris, quum prima vice Romam adiret, librum primum Anatomices composuisse. Dixit etiam in commentario in „Phædonem Platonis: Conspiciuntur viri isti qui Naziræi vocantur,, „qui ænigmatibus & miraculis fidem suam superstruxerunt. Horum,, „non *) pauci revera philosophi sunt. Amant enim temperantiam,, „perseverant in ieiunio, adhibentque curam ut nihil gustent. Sunt,, „etiam inter eos, qui per totum vitæ eorum spatium matrimonia,, „non celebrant.,, Contendo ego, hoc esse indicium vitæ monasticæ, quæ post ascensum domini nostri intra spatium centum annorum innotuit. Colliguntur ab ascensu domini nostri usque ad mortem Galeni secundum accuratam scriptorum sententiam anni 160. Galenus Pergamo oriundus fuit, qui multos libros super arte medica scripsit, quorum circiter centum hodie supersunt. Renovavit medicinam Hippocrateam, quæ neglecta iacebat (70). Quum portenta & sanationes, quas Christus dominus noster perpetravit, ei narrarentur: respondit, se non dubitare, quin adiutus potentia divina hæc fecerit. Interroganti, ubinam aliquis discipulorum eius com-

Pag. 59.

commoraretur, responsio data est, Hierosolymis commorari. Viam igitur ingressus est Hierosolyma versus, sed quum in Siciliam perveniret: mortuus ibi est anno ætatis 88. Initio Æliano medico in disciplinam traditus est Galenus. Ille quum morbus lethalis Antiochiæ incolas invassisset, theriacam composuit, & illuc profectus eam ægrotis epotandam dedit. Qui eam, postquam ægrotaverant, biberunt, partim restituti sunt, partim perierunt. Qui autem ante morbum eam biberunt omnes sanati sunt. Claudius Ptolemæus multos libros argumenti astronomici confecit. Horum præstantissimi sunt, magnus liber Syntaxeos, liber geographicus, liber parapegmatum (71), liber quadripartitus astrologiæ. Ille primus fecit sphaeram æneam expansam, quæ cælum referat. Hoc tempore vixit Alexander Aphrodisiensis, qui libros Aristotelis commentariis illustravit, qui a Græcis, & adhuc a Syris atque Saracenis optimi habentur. Multa etiam investigationes & disquisitiones fuerunt inter eum & Galenum, (appellatum) caput muli propter pertinaciam eius in investigando & disceptando. Hoc tempore etiam vixit Theon Geometra Alexandrinus. Sunt inter libros eius, qui fere per totum orbem celebrantur, liber proprietatum circulorum ænorum, quibus observationes motuum planetarum conficiuntur, & liber canonis, quo exposuit rationem, secundum quam mutatio punctorum tropicorum computanda est, si quidem per intervallum 80 annorum unum gradum (*μοιρα*) usque ad gradus octo progrediuntur & deinde revertuntur: quod quidem Ptolemæo non ita visum est, quia absque subsidio hoc computi revolutionum cœlestium explentur scilicet ope instrumentorum observationibus inservientium (71. a.) Scripsit etiam librum de astrolabio, & librum isagogicum sive introductorium ad

Syn-

Syntaxin Ptolemæi.

Marcus Aurelius, cum filiis suis annos 19.

Initio regni ipsius Vologesus rex Parthorum multas provincias Romanorum devastavit. Tum filii ipsius Antoninus & Lucius Parthia potiti sunt. Bellum fuit Romanis cum Germanis, Cauris Sarmatis & Dacis, quos Lucius vicit, ideo imperator (*αυτοκρατωρ*) appellatus. Post novem annos mortuus est. Tum Antoninus frater ipsius in imperii societatem assumpsit Commodum filium suum. Antoninus morbo correptus in Pannonia diem supremum obiit, & Commodus filius ipsius, postquam regnaverat annos 13, strangulatus est in domo Vestiliani. In Capitolium fulmen ruit & bibliothecæ, palatium & ædes Vestræ conflagratæ sunt.

Pag. 60.

sex menses, deinde occisus est.

Pertinax Cæsar annos 18.

Anno eius primo bellum gravissimum exortum est inter Iudæos & Samaritanos. Ab anno eius nono usque ad finem vitæ concitavit persecutionem magnam contra Christianos, multique martyrii corona ornati sunt. Profectus autem contra populos barbaros, qui in depressis locis regionum montanarum occidentalium septentrionem versus sitarum habitant atque Romanos in confiniis eorum perturbant, ibi obiit vel secundum alios interfectus est.

Antoninus Cæsar filius Severiani annos quatuor. Illos, qui propter fidem in exilio degebant, liberavit. Occisus est in Mesopotamia inter Haranem & Edeßam. *Macrinus* annum unum, quo circenses Vulcanalii (*κίρκησις ἡφαίστειος*) Romæ combusti sunt, & ipse in Archelaide occisus est.

Antoninus Cæsar Heliogabalus annos 4.

Eius tempore Nicopolis Palæstinæ, quæ est Emmaus, condita est. Ei exstruendæ præfecit Iulium Africanum scriptorem Chronicorum.

Alexander Cæsar filius Mamae annos 13. Hæc Mamae

H

credi-

C. 231.
Pag. 61.

credidit in Christum, & Christianos valde adiuvit. Anno eius 3, qui fuit 542 Græcorum, Persis imperavit Ardaschir filius Phabechi, cœpitque postremum regnum Persarum, quod Sasanitarum dicitur, duravitque annos 418, donec, orto regno Arabum, desit (72). *Maximinus Cæsar* annos 3. Hic ductus odio eius, qui ante eum imperavit, excitavit persecutionem Christianorum, qua martyrium subierunt Sergius & Bacchus, qui in Mesopotamiam missi sunt, & Cyprianus episcopus, multique alii usque dum interfectus est ipse Maximinus Conaæ (Aquileiæ.) *Gordianus Cæsar* annos sex, & interfectus est in limitibus Persiæ. Eius tempore occisus est Manes. *Philippus Cæsar* annos septem. Eius tempore cessavit persecutio Christianorum. Anno eius primo Schabor (Sapor) filius Ardaschiri in Persas regnavit annos 31. Eius tempore millesimus annus urbis conditæ, Romæ expletus est, & animalia in Circo magno occisa sunt, quum agon mille annorum ageretur, spectacula Martis noctu ederentur, (per triduum vigilia erat) & *Atlas (mons) per 40 (dies) ac si natalia Romæ essent, curreret. Theatrum Pompeii & Hecatostylon, sive sex columnarum incensum est. Philippus (73) a Decio occisus est. *Decius Cæsar* annum unum. Hic Christianos valde persecutus est, eiusque tempore septem iuvenes Epheso profugi in spelunca se occultarunt. Multi eum timentes fidem abnegarunt. Illo occiso & tumultu sedato, apostatæ Romam venerunt & veniam expetierunt, quam Novatus recusavit. Vocatus fuit præsul Carthaginensium (74). *Gallus & Volusianus Cæsares*, annos duos. Occisi sunt in foro Flaminii. Hoc tempore invaluit (75) morbus pestilens in orbe, præcipue in Ægypto. *Valerianus & Galienus Cæsares* annos 15. Persecuti sunt Christianos.

Pag. 62.

Sapor

Sapor filius Ardschiri, rex Persarum, Syriam, Ciliciam & Cappadociam vastavit. Gothi, traiecto flumine Danubio, multos homines ex provinciis captivos abduxerunt. Valeriano in Persida deducto Galienus Christianis pacem reddidit. *Claudius Cæsar*, annos 2.

Hoc tempore Bruchium Alexandria destruitur. Bello vexatus obiit Claudius Sirmii. Figura coronæ visa est in cælo. *Aurelianus Cæsar*, annos sex.

Anno eius primo (76) Palmyrenorum & Gallorum sibi subiecit. Isto tempore innotuit Manes. Filia sua Sapor in matrimonium locata pacem cum eo iniit. Sapor urbem in Perside condidit, quæ Constantinopoli similis erat, & Gandisapur vocabatur, quamque uxori Romanæ habitandam concessit. Advenerunt cum ea periti medici Græci, qui medicinam Hippocrateam in Oriente propagarunt. Fuerunt etiam inter Syros præstantes medici e. g. Sergius Resainensis, qui primus libros philosophicos & medicos ex lingua græca in syriacam convertit, & Athanasius Amidenfis, & Philagrius, & Simeon monachus, cognomento Taibutha, & Gregorius episcopus & Theodosius patriarcha & Hoininus præstantissimus filius Isaaci, alique multi his posteriores usque ad hodiernum diem. Hi omnes Syri sunt. Aaron vero presbyter, non fuit Syrus, sed Gofius quidam Alexandrinus librum eius e græco syriacum fecit. (77) Aurelianus muros Romanos ædificavit. Quum persecutionem Christianorum movisset, fulmen in eum ruit, quo tactus obiit. *Tacitus Cæsar* menses sex.

Occisus est apud Pontum. Hoc tempore regnavit in Perside Hormisdas. *Florianus Cæsar*, menses 2. Etiam ille interfectus est Tarfi in Cilicia. *Probus Cæsar* annos 7. Ab hoc anno in Perside regnavit Warharan annos tres, quem excepit filius eius

Pag. 63.

Warharan annos 17. Saturninus præfes, quum animum induceret, defectione facta, Romanis imperare: Antiochiam condere cœpit, sed Apameæ occisus est. Etiam Probus Cæsar occisus est Sirmii. *Carus Cæsar* annos duos. Caro mortuo in Mesopotamia, filius eius Numerius in Africa occisus est. Carinus alius eius filius in bello cum Germanis fortuito occiditur. *Diocletianus Cæsar* annos

20, quando tres alii simul cum eo regnarunt, scilicet Maximianus, qui filiam suam Diocletinam ei nuptum dedit, & Herculus cognominatus est (Hi ambo Orientem communiter administrarunt) & Maxentius filius Maximiani, qui Romæ gubernavit, & Constantinus in

C. 284. Gallia & Britannia. Ab anno primo Diocletiani, qui est annus 595 Græcorum & annus 5775 ab Adamo, abhinc (inquam) incipit æra Ægyptiorum. Isto tempore rebellavit Ægyptus, quam Romani invaserunt et occuparunt, occisis multis. Anno 11 Diocletiani regnavit in Perside Narses annos 7, & post illum filius eius Hormisdas annos 5. Anno 19 Diocletiani, appropinquante festo magno paschatos, præcepit, ut ecclesiæ Christianorum funditus tollerentur, scriptaque comburerentur, & omnes, qui sacrificare nollent, morerentur. Multi martyres electi & validi consummati sunt, (ex. gr.) Sergius & Bacchus. Lingua Romani abscissa est, eiusque diebus Nicolaus martyr condemnatus est atque Azaziel Samofate-

Pag. 64. nus martyr illustris. Diocletianus a Deo castigatus quum pudenda eius fœterent, sensit plagam hanc divinam esse; scripsit igitur quorumque locorum Christianis ritus suos publice servandos, ab illisque ecclesias ædificandas esse. Idcirco Maximinus invitus persecutionem sustulit, & paulo post commentus est, Deos sibi revelasse,

lasse, æquum esse, ut Christiani ex urbibus in agros eiicerentur. Commota iterum persecutione Deus terram fame & pestilentia castigavit, ita ut modius tritici 250 obolis venderetur, & decem cadavera in unum sepulcrum proiicerentur. Maximianum, vigente bello, quod cum Armenis gerebat, tetigit virga iustitiæ; gravi morbo correptus obiit tum ille tum Diocletianus. *Constantinus*

Magnus fuit diebus Diocletiani imperator in Gallia, & pater Constantini Victoris, postquam biennium regnaverat. Usus est matre Helene (78) Hic Constantinus lepra affectus Sylvestri episcopi Romani institutioni traditus est. Credidit igitur baptizatus & sanatus est. Regnavit autem annos 12. Anno regni eius octavo regni socium sibi ascivit filium suum Constantinum Victorem. *Constantinus Victor*

Constantinus Victor filius Constantini Magni 32, præter tres annos, quibus cum patre suo regnavit. Imperator autem constitutus est anno Græcorum 623, elapsis inde ab Adamo annis 5817, secundum alios 5813. Anno 2. eius regnum in Persas capessens Sapor filius Hormisdæ regnavit annos 69. Hic Constantinus quum bellum inferret Maxentio tyranno, vidit in meridie crucem instar columnæ lucidæ, in athere, cui inscriptum erat: In hoc vinces. Noctu apparuit ei dominus noster, & dixit: fac tibi (signum) simile eius quod vidisti, & vinces. Quod cum fecerit, victus est Maxentius tyrannus, atque in flumine Danubio submersus est. Quapropter fides eius uxorisque Diocletianæ, filiæ Diocletiani, ethnici, magis confirmata est. Anno eius tertio instauravit Byzantium, eiusque magnitudinem quatuor milliaribus auxit et imperium Roma Byzantium transtulit. Ædificavit ibi ecclesias sacras Irenæ & duodecim apostolis. Ingenuos in coloniam diduxit, idola diruit, neque ethnicorum

C. 312.

Pag. 65.

rum quispiam coluit. Mater ipsius Helene, imperatrix, Hierosolyma profecta est, in crucem Domini nostri inquisivit, eamque invenit. Partem eius in templo posuit, quod super sepulcro condidit, & residuum imperatori misit. Tempore Constantini Victoris Iberi in Christum crediderunt legatisque ad imperatorem missis asciverunt episcopos & presbyteros, atque baptizati sunt. Similiter Sarmatæ, Gothi, Scythæ, ab imperatore victi, crediderunt & baptizati sunt. Ecclesiam magnam iuxta quercum Mamre, ubi Abrahamo revelatio contigit, ædificavit, etiam Baalbeci in Phœnicia ecclesiam condidit; in qua quidem urbe incolæ in magno errore versantur, siquidem uxores illis communes sunt, neque de stirpe cuiuspiam constat. Præposito illis episcopo pedetentim correcti sunt. Antiochiæ condidit templum octagonon, iunctoque Danubio ponte exercitus eius transiit, Scythasque subiugavit, quos ad fidem perduxit. Concilium universale cœgit, 318 (episcopis & presbyteris congregatis) fidem firmavit, anno Græcorum 677, atque Canones ieiunii & paschatos ordinavit. Eius diebus Sapor rex Persiæ Christianos, qui in ditione eius erant, persecutus est, & Nisibin obsedit, sed pudore suffusus revertit, preces fundentibus Mar Iacobo & Mar Ephræmo. Iratus in reditu Mesopotamiam vastavit Constantinus, quum Persis bellum illaturus usque ad Nicomediam processisset, morbo laboravit ibique mortuus est. Testamento, quod fecerat, atque in manus cuiusdam presbyteri Ariani tradiderat, regnum tribus suis filiis divisit; mortuo eo corpus Constantinopolin delatum est.

Tres filii Constantini Victoris annos 24. Constantinus Victor tribus filiis gavissus est, quorum natu maximus a patre nomen Constantini ducebat, alter Constantius & minimus

Con-

Constans appellabatur. Maiori Constantinopolis concessa est, quum
 Cæsar adhuc in vivis esset, alteri Antiochia et tota Mesopotamia,
 Oriensque, natu minimo Roma. Mortuo Victore filius eius secun-
 dus, quia propius aberat, advenit & fœdus cum presbytero Ariano
 fancivit, qui omnes statuentes filium *gravi* esse, persequabatur. Te-
 stamento sibi tradito patrem in loculo aureo (depositum) in urbem
 regiam deportavit. Sapor audiens Victorem mortuum esse Nesibi-
 iterum obsedit, quæ in confiniis Romanorum & Persarum sita est;
 atque etiam Antiochia Mygdonia appellata est. Hanc 70 dies ob-
 sidione ciagens propugnacula contra eam struxit, & obstacula flu-
 xui fluminis Mygdonii, qui in Mediam urbem binis canalibus per-
 fluit, opposuit. Effusus igitur aquis super muro, * nec opino impe-
 tu murus ruit. Quum igitur Sapor crederet, se absque labore
 urbem occupaturum esse, vidit alium murum novum, qui iam pridem
 structus erat. Etiam beatus Ephraem murum ascendit ad execrandum
 barbaros, atque fufis preeibus, Deus illis insectorum farraginem & cu-
 lices immisit, quibus præcipue elephanti opprimerentur, ita ut pellis
 eorum abrafa esset. Etiam in nasos & aures equorum ascenderunt, & C. 312.
 * corpora eorum discerpserunt, qui abiectis equitibus aufugerunt. Sapor
 pudore obrutus rediit. Constantinus natu maximus qui urbem regiam
 possidebat, quum ad Constantem, fratrem natu minimum Romæ domi-
 num veniret, occisus est a militibus fratris sui minoris, & duos filios re-
 liquit, Gallum & Iulianum. Tum Constantius patruus eorum vel inter fra-
 tres patris eorum medius, quia adolescentes erant, præcepit, ut doctri-
 na imbuerentur in oppido Macella iuxta Cæsaream Cappadociæ, ubi duo
 lectores erant & ecclesia S. Mamæo ædificata erat. Quum autem educati
 essent, maior horum, scilicet Gallus, imperator constitutus est, qui paulo
 post

post contra patrum, a quo electus erat, rebellavit. Misit igitur imperator, patruus eius, (legatum) qui eum occideret. Fratrem eius minorem i. e. Iulianum in custodia posuit. Postea Eusebia regina ab imperatore impetravit, ut Athenas eum mitteret philosophia imbuendum, ubi cum M. Basilio, Gregorio Nysseno fratre eius & Gregorio Theologo Nanzianzeno vixit, didicitque. Basilius quum inquietum eius animum videret, vaticinatus est, eum ethnicum fore, dixitque: Væ Romano imperio, quod talem (virum) aluit! Constantius, imperator, frater inter tres medius, Emilianam amplificavit & Augustam nominavit. Constans, natu minimus, qui Romæ (erat), postquam sex annos imperaverat, a militibus dolose interemptus est. Magentius tyrannus occupavit omnem Italiam & Africam, atque Sirmii imperator proclamatus est. Quo audito, frater medius impetum in tyrannum fecit, eoque occiso elatus Romanam ivit. Constantinopolin reversus Iulianum, patruelem suum, imperatorem proclamavit eique nuptum dedit Helenam sororem suam, quæ Constantina appellabatur. Iulianus contra Gallos missus vicit, & prospero successu usus superbivit, elatoque animo se gessit, atque a Romanis imperator declaratus est. Constantius patruus eius, quum hæc audiret, commotus & repente baptizatus est ab Euzojo Antiocheno, Iulianumque aggressus inter Ciliciam & Cappadociam Mopsocrenis obiit.

Iulianus Parabetes i. e. infidelis, filius natu maximus Victoris, annos 2. præter illos quinque, quibus cum patruo suo regnavit. Athenis arte magica imbutus est, & mortuo patruo, imperioque Romano tum temporis vires acquirente, ferociter egit, prosperitati suæ confusus est, sibi que persuasit, dæmones eum exaltaturos esse. Cœpit igitur aperire templa idolo-

idolorum, & sacrificare. Quamquam philosophum simularet, dum coquos & infitores removeret: os tamen eius ad ridendum apertum fuit, linguamque ad conviciandum adhibuit. Constantinopolin profectus imperator declaratus est. Antiochiæ quum pretia rerum venum expositarum diminueret, probris affectus est ab Antiochenis, qui paululum tumultuati erant, barbamque eius prolixam irriferant. Pro illis autem, dum eos perdere volebat, Libanius sophista orationem deprecatoriam obtulit. Imperator igitur verbis tantum eos obiurgavit iramque sopivit. Imposuit impius ille binarum mensarum alteri aurum, alteri thus atque ignem. Quicumque aurum expeteret, posito thure super igni coram idolo, aurum sumsit. Dimissis eunuchis, camelis, asinis & mulis a ministerio eius, equos tantum reliquit. Christianis prohibuit, quominus libros philosophicos legerent. Struxit ædificia, ad alendos orphanos, viduas & pauperes; qua specie simplicibus imposuit. Petiit ab Edeffenis, ut eum reciperent; qui quum renuerent, missis iis, Harranem transiit, & idolis immolavit, ac Iudæos honoravit. Qua quidem re audita Christiani Edeffeni zelo affecti sunt, omnesque Iudæos, qui penes illos erant, occiderunt. Iuliano, qui ubique locorum divinationi & præstigiis operam dedit, contigit vaticinium, quod dixit: Ecce ego Mars ante te incedo, tibi auxilio futurus. Huic confisus recta in Persiam contendit stipatus militibus 395000, atque Seleuciam & Ctelsiphontem cepit. Quare Sapor Persa legatos ad eum misit, ut parvam imperii sui partem ei offerret, reliquam sibi vindicaturus; quod quidem recusavit. Prælium itaque commissum est inter Romanos & Persas iuxta litus Tigris. Quum vero Iulianus equo vectus milites incitaret, & de prosperitate sua

Pag. 69.

gloria-

gloriaretur: subito telum advolavit, eumque qua costam percussit; cecidit igitur. Fertur volam sanguine suo implevisse, & cœlum versus sparsisse, his verbis usus: Vicisti me o Iesu Galilæe; hæreditare ergo una cum divinitate etiam regnum. Sancto cuidam revelatum est, unum quadraginta martyrum eum telo traiecis-
Iovinianus fidelis. Postquam Iulianus obierat, & exercitus Romanorum prostratus erat, potissimum fame, siquidem Sapor vias, quibus comineatus adportari poterat, occupaverat: exercitus regem sibi expetivit, elegitque Iovinianum fidelem, qui fuerat Chiliarcha. Hic vero quum iuraret, se ethnicis imperare nolle: omnes exclamarunt: Christiani omnes sumus. Gaudio lacrymæ mixtæ fuerunt. Fixerunt igitur in medio crucem, eiusque fastigio coronam imposuerunt. Postquam se incurvaverunt, crucemque adorarunt: sumserunt coronam; eamque capiti Ioviniani imposuerunt. Hic igitur humiliter Saporem adiit, qui quum assereret, si Romani Persis (regionem) usque ad Euphratem cederent, non amplius flagratum esse bellum, quod inter eos exarserat: Iovinianus Nisibin tantum libenter illi dedit, illumque pacavit. Pace composita annorum 30, ab utraque parte gaudium erat, & bina castra adunata sunt. Iuliani etiam curam egit, eumque in loculo reconditum Tar-
si sepeliri iussit, ut narrat Socrates. Postea Constantinopolin deductus est; qua de causa Themistius philosophus patruelles Iuliani reprehendit, quod non Deum, sed regiam dignitatem, honore prosequerentur, eiusque rationem haberent. Iovinianus redux ex Perside, traiecta Cilicia, pervenit ad fretum. In urbe, quæ appellatur Dadaftana, in confiniis Bithyniæ & Galatiæ morbo iliorum laboravit tempore hyberno, ibique vita defunctus est. *Valentinianus*

nus & Valens fratres, annos 13. Ille ex urbe regionis Pannoniæ Cibala oriundus fuit, & validus erat atque sapiens. Fratrem suum Pag. 70. Valentem Orienti præfecit. Romam profectus Gratianum filium suum Augustum proclamavit, & consulem constituit. Anno eius decimo Persis imperare (cœpit) Ardeschir filius Saporis, quatuor annos (regnum continuans). Hoc tempore Procopius rebellavit contra Valentem, sed Constantinopoli captus binis arboribus alligatus, & divulsus est. Quum Valens iter in Ægyptum faciens pervenisset Marcinopolin, magna tempestas orta, & mare commotum est, ita ut naves minores muros urbis transilirent, et mare locum suum relinqueret, atque naves maiores tanquam in arida remanerent. Incolas urbis ad prædandum adcurrentes mare, quod revertebatur, oppressit. Submersi itaque sunt. Valentinianus, vivente adhuc uxore eius, aliam duxit, excellentem pulcritudine, & lege sublata, cuique permisit, binas, si vellet, simul uxores ducere. Quum Sarmatis bellum illaturus esset: illi timore perculsi, legatione missa, pacem rogarunt. Legatis aspectis qui stolidi erant, alta voce exclamavit, male de imperio Romanorum constitutum esse, quum populus, qui uti ille stolidus et infirmus esset, Romanos bello laceffere auderet. Quo quidem clamore ruptæ sunt venæ colli multoque sanguine effuso mortuus est. Quia autem filius eius natu maior non aderat: copiæ collectæ, imperatorem creaverunt filium eius natu minorem ex Iustina, uxore eius altera, quam propter pulcritudinem duxerat. Filius hic a patre nomen sortitus erat. Valens Gratianum exercitui præfecit, illique bellum cum Gothis commisit, at non prospera fortuna. Valenti vaticinium contigit, quod scilicet ille, cuius nomen litera Thau inciperet,

Pag. 71.

sibi in regnum successurus esset. Iussit igitur quemcunque, qui appellaretur Theodorus, Theodotus, vel nominibus horum similibus, occidi. Hoc tempore in aëre visi sunt homines formam armorum in nubibus inducti. Antiochiæ infans natus est, uno oculo inter loca, ubi bini oculi esse solent, quatuor manibus, & pedibus atque barba præditus. Hoc tempore insurrexerunt Arabes contra Romanos, sed Arabes, quibus tum foemina, cuius nomen erat Maavia, imperavit, cum Romanis conciliati sunt, atque Christianam religionem amplexi episcopum sibi expetierunt Mosem monachum, qui illis iussu Valentis præfectus est. Gothi & Iberi invaserunt regiones imperii Romani, & Scythiam, Mœsiam, Thraciam, Macedoniam, Achaïam & totam Græciam vastarunt. Valente Constantinopoli bellum differente, quia Gothos & Iberos metuebat, populus universus clamavit: Da nobis arma, & dimicabimus. Imperator igitur iratus exiit & minatus est, se reducem in campo* extra urbem ignominiam ulturum (79) esse. Abiens victus est, & in oppidum quoddam aufugit, quod quum barbari cingerent: in ambitu eius occultatus est, sub stramine delitescens. Gothi, illo non invento, ignem toti oppido iniecerunt, atque etiam ipse crematus est.

Gratianus filius *Valentiniani*, annum unum. Hic quum diebus patris sui imperator creatus esset, imperio potitus est post *Valentem*. Fuit iustus, verecundus, et laude dignissimus, neque similis patri suo *Ariano*, vel patruo. In imperii consortium adsumsit *Theodosium magnum*, qui ex *Iberia Hispanica* originem duxit, quia *Theodosius Gratiani* curam gesserat, eumque imperatorem creaverat, antequam *Valens* crematus fuerat. Hoc tempore *Maximus* quidam *Gratianum Romæ* dolose interfecit, regnavitque
Valen-

Valentinianus frater eius natu minor Romæ. *Theodosius M.*
 annos 16. Occiso Gratiano & fratre eius Valentiniano Romæ in-
 perante Theodosius solus Constantinopoli & toti Orienti imperavit.
 Fuit vir fortis, sapiens, atque in rebus bellicis expertus, atque pe-
 detentim barbaros in Thracia vicit. Anno eius 2 mortuus est Ar-
 deschir, cui Sapor, filius, successit, qui quatuor annos regnavit.
 Anno eius 5 Persis imperare (cœpit) Varren Germanicha, (regna-
 vitque) annos 12. Theodosius una cum Valentiniano coniunctis
 viribus tyrannum aggressi sunt, qui Gratianum occiderat, illoque
 occiso ambo elato animo Romam intrarunt. Roma reversus The-
 salonica ægrotavit, ubi quum explorasset Achilufum (Basilium) epis-
 copum, & cognovisset eum non esse Arianum, ab eo baptizatus &
 sanatus est. Venit deinde Constantinopolin & ædificavit ecclesiam
 Anastasii cura theologi magni, qui adhuc ibi est (80). Theodosio fi-
 lius Honorius natus est ex Felcida imperatrice, quæ valde dives fuit
 & divitiis atque opibus suis ægrotos eosdemque egenos adjuvit, dum
 Xenodochia ecclesiastica visiteret. Theodosius, qui bella multa cum
 barbaris gessit, urbibus tributum imposuit, quod Antiocheni solve-
 re recusantes eo iracundiæ processerunt, ut statuam Felcidæ impe-
 ratricis in urbe erectam in plateam proiicerent. Hoc tempore illa
 mortua est. Quod quum rex audiret, magnas strages ibi edit. Bea-
 tus vero Macedonius ad imperatorem literas misit, quibus ei fa-
 ctum exprobraret, quod propter imaginem æneam in imagine huma-
 na perpetraverat. „Homines, creatos secundum imaginem Dei,
 „perdidisti. Nobis quidem facile est, multas imagines æneas con-
 „flare. Tu vero ne minimam quidem partem eorum, quos per-
 „didisti, restituere potes.„ Regem, his auditis senis verbis, pœ-
 nitiut,

nituit, litterasque ad consolandum populum scripsit. Hoc tempore Theſſalonica, quæ fuit caput Italia, ſeditio orta eſt, & præfectus lapidatus. Imperator iratus poenam exigiiuſſit, atque occiſi ſunt innocentes cum reis, 7000. Quapropter Ambroſius episcopus ſanctus imperatori Mediolanum adventanti extra portam eccleſiæ obviam ivit, eumque cohibuit his verbis: „Non permittit tibi gloria
 Pag. 73. „regia, ut te ipſum noſcas; abi, nec peccatum tuum amplifica, ſi „quidem oratio Deum ad iram commovet.„ Imperator ſuaviter prohibitionem accepit, nec abſolutus eſt, donec in ſe reciperet, ut inveſtigatio, unde cædes originem duxerit, per triduum duratura & ceſſante ira, atque re ex iuſto conſiderata, decretum proditurum ſit. (80*) Eccleſiam ingreſſus, non ſtans ſed humi proſtratus precabatur: Adhæret, inquit, anima mea pulveri, viviſicame verbo tuo. Anno 13 Theodoſius filium ſuum Arcadium imperatorem Orientis creavit. Biennio poſt Eugenius & Argobaſtus Romæ eunuchum Valentiniani ſeduxerunt, ut imperatorem ſuffocaret. Qua quidem re audita Theodoſius, feſtinanter Honorium filium ſuum natu minorem imperatorem Occidentis proclamavit. Aggreſſus tyrannum Eugenium exercitum barbarorum, qui cum eo erant, ſuperavit. Barbari videntes ſe vinci, clamarunt veniamque rogarunt. Imperatore igitur poſtulante, tyrannum tradi, cito prehenderunt eum, qui quum ligatus in præſentia imperatoris eſſet, occiſus, quippe ab Argobaſto ſuffocatus eſt. Poſtea imperator Mediolanum reverſus ex moleſtia belli agrotavit & mortuus eſt. Hoc anno Iezdegerdes filius Saporis in Perſis (regnare incipiens) regnavit annos 21. *Arcadius & Honorius filii Theodoſii magni, annos 13.* Quum Arcadius Conſtantinopoli & in Oriente regnaret:

Hono-

Honorius natus annos 9 Romæ imperavit. Eiusdem anni (mense) Thammus Hunni provincias Romanorum invaserunt, et depopulati sunt. Syriam & Cappadociam, scilicet anno 708 (81) Alexandri. C. 397. Arcadius condidit porticum magnam ante pratorium. Eudoxia uxor eius erexit monumentum argenteum in vicinia S. Irenes. Gainam, qui ab eo defecit, vicit & occidit. Quum Chalcedonem precandi ergo venisset, ingensque multitudo, ad eum conspiciendum congregata esset: simulac precatus, & ex templo sancti Accacii egressus erat, populo eum sequente, integrum templum subito corruit. Omnes autem crediderunt, precibus imperatoris populum liberatum esse, quia eximia iustitiæ ipsius documenta extabant, ita Pag. 74. ut etiam sub purpura regia tunicis pilosis indutus esset. Occiso Gaina rebeli, Hunni flumen Istrum transierunt, & ex urbibus Thraciæ prædam abegerunt. Grando, quæ super eos cecidit, multos eorum occidit. Reliqui aufugerunt. Postea Arcadius mortuus est, & Theodosium filium suum puerum octennem imperatorem reliquit. Honorio nulli erant filii. Quum vero ille solus superesset, metuendum erat, ne dolus contra illum strueretur. Quapropter Arcadius moribundus testamentum scripsit, quo Iezdegerdem regem Persarum curatorem filii sui constituit. Iezdegerdes, allato testamento, sollicitè curam egit Theodosii, cui præceptorem ex aulicis suis misit, datis etiam ad totum senatum literis, huius argumenti, si quid dolosi contra puerum machinarentur, se bellum*) iis illaturum esse. Qua de causa propagatus est Christianismus inter Persas, quum Marutha episcopus Mephrakatenensis inter eos viveret. Theodosius & soror ipsius Pulcheria penes patrum, Honorium, educabantur.

Theodosius minor, filius Arcadii, annos 42.

Initio

Initio imperii ipsius Alaricus Africanus defecit, & exercitu coacto Italiam invasit, multaque mala perpetravit. Stilicho consul peremptus est. Honorius imperator Romæ obiit, & Constantinus¹, pater Valentiniani, imperavit & interfectus est. Iohannes primicerius notariorum regnum rapit, atque a Theodosio petit, ut illud sibi confirmaret. Imperator vero, captis legatis, Adarburium ducem exercitus contra tyrannum misit. Hunc ducem tyrannus superavit & cepit. Iterum igitur misit Theodosius Asparem filium Adarburii, una cum exercitu. Precibus imperatoris, Deum reverentis, factum est, ut angelus appareret sub specie pastoris, eosque per paludem aquosam pedibus duceret. Invenerunt portas urbis apertas, ingressi eam sunt, & ducem, qui captus erat, eduxerunt, atque Ioannem tyrannum occiderunt. Tum Theodosius Valentinianum, filium amittæ suæ, Cæsarem fecit, eumque una cum matre ipsius Romam misit. Postea coronam regiam ei misit. Imperavit igitur Valentinianus annos 32. Theodosius ieiunio & precibus indulgit, & feria quarta & quinta ieiunium vespertinum observavit. Episcopi Hebronensis mortui vestem squalidam induit imperator, ut ea indutus benedictionem acciperet. Hoc tempore Iezdegerdes Persarum rex mortuus est; cui Warharan filius eius successit, (qui) annos 22 (regnavit). Tum pax cessavit, Persæque se ad bellum contra Romanos accinxerunt. Romani vero Persas vicerunt, & captivos duxerunt; quo facto pax constituta est. Persecutio Christianorum in Perside regnante Warharane, non desit. Postea Persæ denuo defecerunt, & Refainam invaserunt, sed cum ignominia repulsi sunt. Iterum magna copia irruerunt, sed superati sunt. Romani ex regione Arfaniæ 7000 hominum in captivitatem abdu-

abduxerunt, quos Accacius Episcopus Amidenus vendidit, divenditis antea poculis & calicibus aureis atque argenteis ecclesiarum. Hoc tempore Burganzifi, qui ex dolatura victum quærunt & quiete vivunt, postquam ab Hunnis capti erant, crediderunt & baptizati sunt, & confestim 3000 eorum profligarunt 10000 Hunnos, qua re in fide confirmati sunt. Theodosius Valentinianum filium amittæ suæ accersivit, Constantinopolin duxit, eique Eudoxiam filiam suam nuptum dedit; qua sibi sociata Romam profectus est. Hoc tempore lis orta est inter regnum Romanum & Persicum propter persecutionem Christianorum in Perside. Etiam mercatores multos rex Persidos detinuit, eorumque merces cepit. Fabros argentarios Christianos, quos conduxerat, detinuit, neque mercedem iis solvit. Quapropter Romani Armeniam ingressi homines prædamque inde abduxerunt. Occisis 70000 Persarum, reliqui Euphrate submersi sunt, inprimis Arabes, quos auxilio ipsis futuros accersierant. Tum pax composita est, & persecutio cessavit. Sed barbari egressi sunt, atque ex Thracia et Illyria ingentem multitudinem abduxerunt. Apparuit cometa, signum in cœlo, multique contenderunt, eius consummationem instare, propter signa, quæ multa fuerunt. Imperator Theodosius quondam equo vectus pro more in urbe regia, quum ad conopæum, ac si versus *Phrygiam iturus esset, proficisceretur, offendente equo, cecidit. Ictis vertebis cervicis eius in lectica collocatus est. Quum videret, finem ipsius appropinquare, advocari iussit Pulcheriam sororem suam, cui indicavit, Marcianum ipsius successorem fore. Marciano, pariter arcesso, iussit, in timore Dei politicarum rerum curam agere, & biduo post mortuus est.

Marcianus annos septem. Uxorem duxit Pulcheriam so-

K

rorem

rorem Theodosii, quæ per omnem vitam fratris ipsius vitam monasticam agebat, sed stupri suspecta cum Marciano post mortem Theodosii illi palam nupsit. Quæ quum argumentis fictitiis & falsis induci non potuerit, ut viro nuberet, & votum suum solveret: episcopi hypocritæ, qui inclinabant ad dualitatem naturarum, ei persuadebant, ut consentiret. Univerſo igitur populo iniunxerunt, ut una septimana quotannis loco Pulcheriæ a carne abstinere, & cibis monasticis vescerentur. Tum persuasa est, & abnegato pacto vestitum suum abiecit. Intra biennium coacta est synodus Chalcedonenſis, quæ præter statutum de dualitate naturarum etiam abstinentiam per septimanam ante ieiunium dominicum iis, qui eam recipere, decrevit. Orthodoxi vero Ægyptii, qui in Ægypto erant, quum viderent, (doctrinam de) duabus naturis una cum abstinentia a carne per septimanam hæc sibi iniunctam esse: non solum a carne, sed etiam copiis carnalibus, scilicet lacte, caseo, adipe & ovis hac (septimana) abstinerunt eamque uti ceteros dies ieiunii observarunt. Anno sexto Marciani occisus est Valentinianus Romanus, & abhinc Roma, uti etiam ecclesia, in duas partes scissa est. Lex enim erat, quando Constantinopoli imperaret, consimiliter Romanis rebus præfuturum esse. Quia autem Marcianus absque consensu Valentiniani Romani imperium adeptus erat, electus scilicet a Pulcheria, quacum stuprum patraverat: similiter Romani sine consensu Marciani imperatorem sibi constituerunt. Quapropter scriptores Orientales imperatorem Constantinopolitanum tantum curant, & alium alii subiungunt, eosque imperatores Romanos vocant. Quia autem ætate provecti imperarunt Marcianus & Pulcheria: mortui sunt absque prole. Leo annos 18. Hic

gen-

gente Thrax fuit, tribunus vero potestate, & a senatu ad imperandum electus est. Hoc anno in Persas regnavit Phiruz filius Warharanis Iezdegerdis, qui bella cum Romanis gessit & Christianos persecutus est. Leo locavit filiam suam Adrianam Zenoni, quem in imperio honoravit, & ducem totius Orientis designavit. Basiliscum Thraciæ præfecit. Condidit Callinicum, quæ urbs Leontopolis appellata est. Hoc tempore incendium fuit, Constantinopoli, quando a mari ad mare ignis sæviit, & imperator aufugit trans ædem S. Mammæi, ibique commoratus est menses sex. Fecit* instrumentum magnum Leon Iblon. Legem tulit, ne quis prima septimanæ feria operam exerceret, nec instrumentis quidem musicis uteretur, sed in ecclesiis quilibet cantaret. Leo Leontium filium filiæ suæ vel filium Zenonis Cæsarem creavit, quanquam adhuc infans erat natus annos sex. Imperavit unum annum vivente adhuc imperatore. Postea imperator Leo morbo intestinorum laboravit & mortuus est. *Leontius.* Hic quum annum unum imperasset, paterque ipsius Zeno eum tanquam infantem imperitum adorasset; decepit eum mater ipsius (hic verbis): Quando pater tuus te adoraturus est, sume diadema capitis tui, illudque capiti ipsius impone. Quod quum faceret; Zeno imperio potitus est. (82) Paulo post Pag. 78. mortuus est iuvenis, multique suspicati sunt, eum a parentibus suis interfectum esse. *Zeno pater Leontii* annos 15. Quum Verina uxor Leonis M. Zenoni aliquid persuadere vellet, quod recusavit; reiecto illo, fratrem suum Basiliscum imperatorem constituit. Basiliscus vero Heracleæ commoratus a Zenone defecit & imperator proclamatus est, filiumque suum Marcum Cæsarem fecit. Zeno veritus, ne Verina eadem eius animo volveret, aufugit in

Isauriam, unde oriundus erat. Vxor eius e stirpe regia, Ariadna, clam ad eum profugit. Basiliscus igitur & filius eius Marcus imperarunt annos 2 & male rem gesserunt. Initio enim fidei laudabilis curam gessit & sanctum Timotheum Alexandriam revocavit quo etiam ossa S. Dioscuri delata sunt. Encyclia scripsit, quibus concilium Chalcedonense abrogavit. Postea autem mutata sententia illud promulgavit. Quum igitur mentem suam declarasset: Zeno collectis viribus in eum irruit, qui Armatum ad dimicandum cum illo accivit. Zeno legatione clam ad Armatum missa, iuramento ei spopondit, se filium eius Cæsarem constituturum, Armatumque exercitui præfecturum esse. Quapropter Armatus contra dominum suum insidiis structis cum Zenone coniunctus est. Ambo igitur Constantinopolin aggressi sunt. Basiliscus assumpta uxore filiisque suis in ecclesiam fugit. Zeno vero misit, qui ei, uxori & filiis eius, purpuram regiam exuerent, dato simul promisso, ne interficerentur. Missi igitur sunt Lemnos, castellum Cappadocia, ubi turri quadam inclusi sunt. Tandem misere perierunt. Zeno, regno sibi firmato fidem iuramento datam exsolvit, & filium Armati Cæsarem constituit, et episcopum designavit. Habitarunt igitur simul. Patrem ad præfecturam evexit. Zeno, secum reputans, fieri posse, ut Armatus potentia pollens, sicuti Basilisco insidiatus erat, etiam sibi foveam foderet, ita dixit: Ego quidem iuramento meo satisfeci; moriatur igitur Armatus, quod iuramentum Basilisco præstitum violaverit. Armato occiso, filium eius radiiussit, & lectorem constitui. Postea metropoleos Hellesponti scilicet Cyzici (episcopus) factus est, quia dignus habitus erat, qui vestibus regiis indueretur. Anno Zenonis nono Persis imperavit Ba-

lascus,

lasehus, quem postquam annos 4 regnaverat, anno Zenonis undecimo excepit Codbar Pirusch. Regnavit hic annos undecim, & diebus Zenonis rebellarunt Samaritani sibi que regem constituerunt Iustasum, qui multos Christianos occidit, & Casaream aggressus est, atque ecclesiam Procopii combussit. Tum Romani in Palaestina collecti sunt, & proelio commisso Samaritanos vicerunt, principemque eorum ad Zenonem miserunt. Ex imperatoris mandato Synagoga Samaritanorum facta est ades magna dominæ Mariæ Antiochiæ conflagrarunt synagoga Iudæorum, multique Iudæi & ossa mortuorum in sepulcris cremata sunt. Postea Zeno intestinorum morbo correptus obiit. *Anastasius* annos 27. Hic ex

Silentiariis fuit. Simulac regnum capefferat, iuvenes, qui rudimenta linguæ discebant, interemit, quia ab illis irrisus erat. Anno eius octavo rebellavit contra Cod (Codbar, Cobadem) frater eius Zamaspes, & regnavit duos annos. Fugit ille, & coacto exercitu in fratrem suum irruit, quem victum interfecit; postea 2 annos regnavit. Hoc tempore Nicopolis eversa est, cuius incolæ obruti sunt præter episcopum & duos eius cubicularios. Apparuit cometa per dies multos. Locustæ irruerunt, & frumentum absumferunt, ut fames magna in Mesopotamia oriretur. Ignis vehemens visus est in plaga aquilonari, quæ per totam noctem flamma obducta fuit. Paulo post Hunni, versus plagam mundi, quæ inter septentrionem & occidentem est, siti, in Persida irruperunt hac fere de causa. Diebus Zenonis Hunni Phiruzo regi Persarum nuntiaverunt, sibi non sufficere tributum, quod illis solvisset, Romanos duplum solvere, idcirco vel idem, quod Romani, Persas soluturos esse, vel ad bellum paratos esse oportere. Phiruzus vero eos me-

tuit, promisitque se daturum esse. Icto pacto Hunni reversi sunt. Phiruzus vero vires acquirens Hunnos occidi iussit, qui relictī erant, ut tributum exigerent, atque persecutus est eos, qui abierunt. Tunc mercator quidam Euphemius, Græcus, qui cum Hunnis erat, eos adhortatus est, & consilium dedit, ut incenderent aromata in loco, ubi ius iurandum datum erat. Deus autem pervertit Persas, qui mentiti erant. Hunni enim postquam ita fecerant, obviam ivērunt Persis, Phiruzum occiderunt, & Persis captivis abductis in patriam suam redierunt. Hac de causa Cod, regno potitus iram suscepit contra Romanos, coacto exercitu Romanorum regiones invasit, et Theodopolin Armeniæ urbem, quæ est eadem cum Erzen Rum, cepit, sed misericordem se adversus incolas eius gessit. Prehendit Constantinum principem, qui ibi erat. Mense Tischrin (Octobri) Amidam oppugnavit magno impetu, & insequente hyeme, Persæ profligati sunt, quia subligacula vestium & arcuum eorum præ humore aëris laxata erant. Machinæ petrariæ non ladebant murum, quia obsessi ligabant ollas ex scirpo factas, quarum subsci (83) catenis compactæ erant, hisque impetum machinarum excipiebant, etiam ignitabulum (84) ligneum in fossam iniectum limo noctu occultarunt, ne a Persis conspiceretur. Quum vero 500 Persæ armati appropinquarent, cuneos contra murum ad ascendendum ponerent, pontes pellibus bovinis tegerent, & mulam magnam facerent, viamque ad ascendendum: obsessi aquam ervi elixam cum stacte mulæ infuderunt, ut laberetur; ignem etiam ignitabulo sub mula clam subdiderunt. Sex elapsis horis, quibus non ascenderent propter lapsus illos, exarsit ignis subtus positus, &, mula lapsa, ceciderunt Persæ, contriti et cremati sunt. Pudebat igitur regem magnopere

nopere convitiorum, quibus illum obsessi proscindebant. Petiit igitur ab incolis urbis, ut sibi paulum argenti darent, quo accepto migraret. Hi vero, quanquam, si bona verba dedissent, abiturus esset, stolide responderunt: nostrum est, abs te pretium olerum & herbarum, quas comedisti, exigere. Ille, perspecta eorum superbia, indignatus est, (85) atque eadem nocte, ut ipse narravit, apparuit ei Messias in somno, promisitque, se post triduum urbem traditurum esse, quia incolæ eius arrogantes essent. In plaga occidentali versus Tripugrin (locum ubi *τρεῖς πύργοι* tres turres erant) excubia erant monachorum monasterii Iohannis Iberorum (86). E regione turris huius seorsim castra posuerat dux quidam (87) Kenrak Hagara vir astutus. Accidit vero, ut quadam nocte caliginosa, pluvia etiam vehementi irruente, monachis (88) vir ille cœnam pararet, vinumque propinaret, ut somno oppressi essent. Non nemo (89) nomine Kotarna perpetuo exire, furari et Persis canistra eripere solebat. Quum vero pro more etiam hac nocte egressus esset: Kenrak eum sensit, persecutus est, atque illam muri aperturam, qua ascenderat & unde egressus erat Kotarna, oppugnavit. Monachis autem non clamantibus, patebat eos dormire. Admotis igitur scalis Persæ ascenderunt, & monachos trucidarunt. Quod quum sentiret præfectus, venit cum luminibus. At Persæ illos, qui lumina portarunt, hastis penitus confoderunt. Illucescente die rex eiusque exercitus scalas suspenderunt, ascenderunt, & uno die oppidanos in turri hac subiugarunt. Cœperunt igitur turrim inferiorem diruere, siquidem Persæ collecti (90) erant, qui aliam post aliam turrim occuparunt. Ascenderunt urbem, & apertis portis in ea occiderunt homines 80000, extra adem 40 martyrum, quam hominibus

nibus refertam quum dux (91) Armenorum cepisset, regi persuasit, ut liberaret. Rex aurum, argentum, et aes flumine Tigri in Persida develi iussit. Eorum, qui relictī erant, interfecti sunt singuli ex denis, quia multi Persæ occisi erant. Leontius & summi (92) iudices, vestibus sordidis induti, funes porcinis cervicibus eorum iniectis, ipsique ad portandos porcos adacti sunt, & praconis voce declaratum est, gubernatores illos, quia male rempublicam administrarunt, & permiserunt, ut rex ignominia afficeretur, tam ignominiose tractari. Anastasius imperator his de rebus certior factus non parum doluit, & misit quinque duces Nisibin, quam tamen expugnare non potuerunt. Iussit igitur condi urbem iuxta latus montis, quo exercitus confugeret. Condita autem est, ubi Darius occisus fuit, hinc appellata est Dara. Intra tres annos ædificiis mirabilibus ornata est & cognominata Anastasiopolis. Erexit etiam Anastasius statuem super columna, quia statua Theodosii terræ motu deiecta erat, quo pariter Neocæsarea everfa erat, excepta æde S. Gregorii thaumaturgi. Etiam Rhodus interierat. Misit imperator aurum ad transferenda & sepelienda cadavera suffocatorum. Betilosum tyrannum, qui defecerat, imperator cepit, & subegit. Anno 22 Anastasii defecit Armenia a Romanis. Sed misso exercitu in Armeniam, & parte eius vastata, Armenia denuo in potestatem Romanorum redacta est. Anno 831 obiit in pace. *Iustinus* (93) annos 9. Ex Thraciæ oppido Cedreno ortus fuit. Erat ætate iam provectus & rudis. Quia Thraces populares eius ei promiserunt, si concilio Chalcedonensi accederet, quod cura Leonis Romani coactum erat, omnes regiones Italiæ cum eo coniunctum iri, unumque imperium fore: recepit illud. Rex Persarum, regno poti-

potitus, petiit a Iustino, imperatore Romanorum, 550 quintalia auri, quæ ei data erant, quia (94) exercitus Persarum portas contra Hunnos custodiret. Illo renuente, immisit aliquando Arabes socios suos in terram Romanorum, ut eam laderent & vastarent. Quare ortus est Mondarus, rex Arabum, & depopulatus est omnem Dalmatiam i. e. Beliham & Haburam. Penetrarunt Arabes usque ad Arsonam & Nesibin, captivos & prædam abduxerunt, atque stragem fecerunt. Invaserunt etiam Emessam, Apameam, & agrum Antiochenum, occidendo, captivos abducendo, & vastando. Ex captivis virgines 400 sibi elegerunt. Hoc tempore in Cilicia visa est foemina muta, quæ omnes viros cubito uno qua longitudinem superabat. Nemo novit, unde oriunda esset. Cibo vero, uti homines solent, vesceretur, & a quavis caupona quadrantem unum accipiebat. Subito evanuit. Iustinus senex in extrema vita confortem imperii sibi fecit Iustinianum filium sororis suæ, quem Cæsarem nuncupavit. Tribus mensibus post mortuus est. *Iustinianus* annos 38. Initio imperii sui Persis bellum intulit, & Mabugum venit. Quum de Theodora filia senis cuiusdam laude digni fama ad eum perlata esset: expetiit eam, pater vero filiam reddere noluit, donec sponderet, se eam non coacturum esse, ut Concilium Chalcedonense reciperet. Belisario bellum cum Persis demandatum est. Instante septimana passionis salutaris dux Persarum proposuit, se propter Nazarenos & Iudæos, qui cum eo essent & in gratiam Christianorum festum honoraturum esse. Romani vero dissenserunt, & diluculo feriæ cuiusdam azymorum ad prælium parati erant. Fuit autem die isto frigus & ventus Romanis adversus qui imbecilli comparuerunt & profugerunt, multis occisis, & reli-

Pag. 83.

quis, qui in Euphratem ceciderant, merfis. De hoc Iustiniano Iohannes Amidensis Asiæ (episcopus) narrat, se per triginta annos familiariter eo usum esse, neque vidisse, quod ædes sacras condere desisteret, siquidem ecclesias 96, & 12 monasteria & Xenodochia iuxta ædificavit in regionibus Asiæ (propriæ) Cariæ, Phrygiæ, & Lydiæ. Anno eius quarto Persis imperavit Cosroes filius Codbari, per annos 47, & pax fuit Romanos inter et Persas, annos 7. Samaritæ in Palæstina constituerunt sibi principem & Neapolin adorti episcopum, multosque alios occiderunt, direptis & incensis templis multis. Romani igitur urbem aggressi sunt, illaque expugnata principem interfecerunt, una cum ingenti hominum numero. Domnus defecit Carthagine, quem Belisarius aggressus debellavit, ipsumque tyrannum vinctum adduxit. Anno undecimo Iustiniani pax inter Persas Romanosque soluta est, & cometa grandis tremendusque tempore verspertino per multos dies apparuit. Hoc anno Cosroes ingentem stragem edidit Antiochiæ, Halebi & Apameæ. Romani Persida invadentes depopulati sunt regionem Cardorum, Arsenorum & Arabum. Iterum igitur Cosroes profectus est, vastavitque Calonicum & totam Mesopotamiam, etiam Edessam oppugnavit, quam quum capere non posset, abductis fœminis gravidis abiit. Denuo igitur Antiochiam vastavit, incendit, & penitus evertit, ablatis tabulis marmoreis, quæ parietibus infixæ erant, & in Persida abductis. Persæ etiam in Dalmatiam excurrerunt, quam totam depopulati sunt. Diripuerunt etiam Calonicum, Bethbalasum, & abstulerunt ossa S. Bachi martyris, aurumque super labro S. Sergii. Anno 848 accidit prodigium in sole tenebris obducto per 18 menses, quum quotidie in medio cœlo lumen emitteret, umbræ simile. Omnes crediderunt, cum non re-

Pag. 84.

C. 537.

stitu-

stitutum iri. Fructus hoc anno non maturuerunt, vinumque saporem habebat aquæ ex uvis acerbis pressæ. De pestilentia, quæ hoc tempore in toto orbe fuit (95) Iohannes Asiæ (episcopus) clare scripsit, hanc pestem contigisse anno Græcorum 855. Etiam Zacharias scripsit, eam primo incepisse a populis interioribus, versus plagam mundi, quæ meridiem & orientem interiacet (Südost), de gentibus, Indis scilicet, Æthiopibus, Homeritis & reliquis. Peruenit deinde ad regiones superiores occidentis, populos Romanos, Italos, Gallos & Hispanos. Fama percrebuit, rabiosos evasisse homines, delirasse, in se ipsos sævisse, in montana secessisse, & semet ipsos trucidasse. Invasit flagellum istud regiones Æthiopiæ, quæ sunt in confinio Ægypti, indeque in Ægypto ortum est; attingit deinde Alexandriam, & sparsum est super Libya, Palæstina, Phœnicia Arabia & Africa, & penetravit ad Galatiam, Cappadociam, Armeniam & Antiochiam, & pedetentim ad Persas populosque, qui versus plagam mundi, quæ orientem & septentrionem interiacet, (Nordost) habitant. Comparebant opes relictæ, dispersæ, & vagæ, quas nemo colligebat, agri frugum refertissimi, quos nemo metebat, vineæ, quas, etsi tempus vindemiæ transierat, nemo vindemiarat, quia homines desiderabantur. Vix unus e mille supererat, postquam, annis tribus exactis, pestis cessaverat. Fertur, flagellum hoc, postquam ad urbem regiam pervenerat, primo in pauperibus exortum esse, adeo ut 16000 homines uno die sepelirentur. Mortuis egenis manum suam corruptricem iniecit potentibus & celebribus. Qui vero mortem subitanæ effugerunt, in vulnera circa inguina, i. e. bubones vel tumores, & in vonicas (96) inciderunt, & postquam in volis manuum, circiter tres guttæ sanguineæ

C. 544

Pag. 85

profundæ apparuerant, confestim mortui sunt. Et quum homines deficerent ad sepeliendum: cadavera acervatim in mare proiecta sunt. Anno Iustiniani 18 barbari Romam urbem maximam in Italia vastarunt; quam quidem quum servare non possent, in castello iuxta eam posito commorati sunt, urbe denudata & vacua relicta. Quapropter Iustinianus cum toto senatu luxit, & vestibibus nigris induti sunt. His diebus obiit Theodora, imperatrix, eodemque tempore conflagravit monasterium S. Simeonis stylitis in agro Antiocheno, & funditus deletum est. Fuerunt motus in ecclesiis, præcipue Constantinopoli propter initium ieiunii & paschatos. Anno 23 Iustiniani Tarsus Ciliciæ a fluvio, qui per eam transit, submersa est, Laodicea eversa, ubi circiter 7000 perierunt, atque in ora Phœnices undis mersæ sunt Tripolis, Berytus, Biblus, Tyrus & urbes Galilææ. Hoc tempore Alexandria celebritatem nactus est Iohannes philosophus, at hominibus contigit morbus βαλμος i. e. fames bovina (ingens). Comedit enim quidam aliquoties libras decem panis una cum fructibus aliis, quibus tamen haud saturatus est. Licet enim venter eius impletus esset, panem tamen poposcit, atque ita mortuus est. Postea pestilentia in boves grassata est, in primis in oriente, duos annos, ita ut terræ incultæ essent, quia boves deerant. Fuit iterum terræ motus gravis Constantinopoli mense Ab, multæque domus subversæ sunt, balnea & ecclesiæ. Murus portæ aureæ cecidit, duravitque motus dies 40. Anno eius 27.

Pag. 86. Mundar filius Naamanis, rex Arabum, in terram Romanorum expeditione facta, multa loca vastavit. Hunc Harethus filius Gabalæ affecutus est, & prælio commisso superavit, & occidit in agro Kanscherein. Mortuus etiam est in hoc bello filius Harethi, & in æde mar-

martyrum ibi sepultus. Anno Iustiniani 31 gravis terræ motus fuit, quo bini muri Constantinopolitani interior & exterior scissi sunt, et Regia urbs terra absorpta est, ita ut locus eius lateret. Columna purpurea ante palatium posita, cui effigies imperatoris imposita est, in altum tollebatur; & in caput volutata terræ affigebatur, quæ postquam octo minutas quieverat, ebria fuit & vacillans, tanquam arbor ante ventum, dies decem. Posthæc advenerunt copie Hunnorum & Slavorum, urbem regiam obsederunt, murum externum fregerunt (97) prædam egerunt, atque incensis omnibus præfecturis & abductis, quotquot repererunt, abierunt. Postquam vero altera, imo tertia vice revertebantur, Romani valida manu eos in prælio oppresserunt. Pauci eorum qui profugerant, ibi iterum non conspecti sunt.

Iustinianus III. (98) annos 13.

Hic consobrinus ex sorore fuit eius qui præcessit, natione Thrax. Regnavit cum Sophia uxore sua (mense) Tischri secundo, quando diebus eius nulla erat miseria, & propter virtutes eius malefici diminuebantur. Postea dolore pedum laborabat. Fuit isto tempore Cosroes rex Persarum. Initio quidem ambo pacis studiosi erant, ita ut Iustinianus anno eius 2 Cosroi dona honoris ergo mitteret, quæ Ioannes Patricius Calonicensis pertulit. Quum vero Persæ Armenos ad ignem adorandum ex more Magorum compellere vellent, Armeni a Persis defecerunt & ad Romanos aufugerunt. Pax itaque soluta est. Nuncium enim hunc Cosroes Iustiniano misit: non æquum est, ut populo, qui a rege suo defecit, opituleris, si autem populum recipias, ille, quia terra, quam inhabitant, mea est, ex terra mea migret. Iustinianus respondit: Populum Christianum, qui cultum demonum evitaturus ad me fugit, in ma-

Pag. 87.

„nus tuas non tradam. Quando vero illi mihi obtemperant: etiam „terra eorum mea est., Cosroes iterum scripsit: „Si neque populum neque terram dare velis: tributum quod reges vestri (maiores tui) propter Armeniam olim solverunt, solvito. Iustinianus „perquam dure respondit: Etiam aurum, quod olim accepistis, exigo a vobis, & quomodo vos a nobis regionem septentrionalem „expetitis, quum nos etiam Nisibin poscimus, quia Romanorum est. „Ex pacto autem Persis concessa erat, uti scriptum extat in archivis. Anno eius octavo Marcianum filium sororis suæ (99) Cæsarem renuntiavit, illumque cum exercitu Romano ad oppugnandam Nisibin misit. Postquam Daram oppidum venerat: misit milites in terram Persarum, qui prædati redierunt. Dux (100) Persicus, qui Nisibi erat, stratagemate excogitato ad Marcianum egressus est, eumque quatuor menses detinuit, quasi regi suo consuleret, Nisibin ultro reddendi; alias enim bellum oriturum. Qua quidem arte comatus Nisibin deportati sunt, hortique circa urbem, quantum quis sagitta iaculetur, abradi, & Christiani ex civitate expulsi. Imperator igitur Marciano iussit, ut haud mora Nisibin obsideret. Ille locum obsidens propugnacula & machinas contra eum erexit, turres altas fecit, magnaque vi urbem inclusit. Imperator vero propter causam, quam postea adducemus, Marciano succensuit, & Acacium hominem ferum & durum misit, ut in locum Marciani sufficeretur. Hic Marcianumprehendit, & Daram misit. Quod quum exercitus videret: credidit, imperatorem obiisse, & alium fortasse Romanis faviter imperare. Quare domiciliis suis relictis aufugerunt. Persæ igitur Nisibi egressi castra eorum populati sunt. Cosroes vero quum audiret, Romanos fugisse, advenit, *μηχανατα*, machi-

machinas & cetera instrumenta bellica, a Romanis relictâ, cepit, & civitatem Daram oppugnavit. Postquam eam per sex menses Pag. 88. obsessam expugnare non valuit, ab incolis quinque talenta auri petiit, ut abiret. Puerulus autem quem miserat, non indicavit illis (conditionem hanc). Quapropter Cosroes magis succensuit, & ope muli lignei Persæ murum ascenderunt. Romani septem diebus dimicantes ne uni quidem Persarum permiserunt, ut in urbem descenderet. Cosroes igitur illis proposuit, ut pacem componerent, quia ab utraque parte multi occisi essent. Quum vero miseri illi iuramento Persarum crederent, armisque sepositis partes permiscerentur: Persæ sublatis contra Romanos manibus occiderunt 150000 homines, & in captivitatem abduxerunt 90000, collegerunt circiter 200 talenta auri. Obiurgavit igitur Cosroes gubernatores Romanos, o stulti, inquires, quidni ex ducentis tradidistis quinque, ad liberandum omnes hos homines. Illi vero iuramento confirmarunt, puerum non indicasse, aurum exigî. Qua quidem re probata iratus in puerum oculos eius confodi iussit. Confestim misit Cosroes Adarmanem ducem exercitus ad depopulandum & diripiendum Bethbalesum, Kanscherin & agrum Antiochenum. Quia verotum temporis, quum rex Persidos Apameam veniret, populus ei obviam ivit, urbem rex ingressus & episcopum ibi intuitus populum eius gratia non læsit: etiam nunc duci populus occurrit, albis vestibus indutus. Ille urbem ingressus dolose eam diripuit & combussit, abductis 492000 hominibus in Persida. Hoc tempore Cosroes 2000 virgines ex captivis selegit, illasque ornatas ad Turcas, qui intra Persida vivunt, misit. Quæ quidem quum abessent quinque milliaribus ad Turcis, & ad fluvium aliquem magnum pervenissent,

sent, consilium ceperunt, morti nulum solvendi, ne fidem animarum suarum & innocentiam corporum perderent. Data sibi in vicem dextera a custodibus Persis petierunt, ut recederent, quia *) tentare volebant. Illi vero quia iussi erant tranquille eas deducere ne pulcritudo earum fœdaretur, secesserunt. Virgines igitur postquam signo crucis facies suas obsignaverant, invocarunt nomen

Pag. 89. Messia, & semet ipsas in fluvium illum magnum proiecerunt; & mersæ sunt. Custodes, qui ad clamorem accurrerunt, easque mersas viderunt, quanquam conabantur, ne unam quidem earum servare potuerunt. His auditis imperator in Orientem proficisci paravit, & ægritudine affectus insanus factus est. Zacharias ad Cosroem missus est pacis componendæ gratia, qui apportavit 650 libras auri ad obtinendam pacem unius tantum anni. Quum vero interdum mens sana imperatoris rediret, & sui compos statum suum gembundus ploraret, suasu primatum, scriptorem natione Græcum, cuius nomen erat Tiberius Thrax, administratorem imperii constituit, qui quidem Cæsar proclamatus est. Hoc tempore Cosroes superbia invaluit, Armeniam petiit, rectaque contendit in Capadociam, ut Cæsaream occuparet. Romani in Persas irruerunt in monte Bagrava. Ille superatus omne studium adhibuit, ut patriam servaret. Profectus Sebastiam eam incendit, quia populus ei ablatu erat, quem Romani prehenderunt. Relicto igitur tentorio suo (πυλεων) omnibusque impedimentis aufugit. Romani diripuerunt castra eius & templum adorationi ignis sacrum, qui solenni pompa portabatur. Cosroes circa Malatiam vires recuperans urbem incendit. Romanis eum denuo persequentibus, multe eius copiae traicientes fluvium Euphratem mersæ sunt, & cum paucis ipse evasit.

evafit. Legem tulit, ne rex ipfe prodiret, nifi cum rege dimicaret, quia Romani eum his verbis admonuerunt „nobis, qui servi regis „fumus, turpe habetur, furum inftar impie agere & incendere; „confidera, quomodo in te cadat, qui rex fis.,” Poſtea Romani victoria ſua confiſi equos in pascuo libere vagari ſiverunt. Derepente advenerunt exploratores, (102) qui narrarunt, Perſas una cum Coſroe advenire. Vix ſibi proſpexerant, quum exercitus Perſarum ſubito occurrit, & impetu facto in Romanos irruit. Cœperunt igitur ſtatim effugere, Perſis inſequentibus, ſequē iis immiſcentibus. Collegerunt igitur arma, merces (103) & loricas, quas Romani proiecerant in fuga.

Pag. 90.

Cauſa iræ Iuſtiniani adverſus Marcianum hæc fuit. Hoc tempore in duas partes diviſi fuerunt Tejenſes ſive Arabes. Mandar, filius Hareth, ſocius Romanorum fuit, qui æque ac exercitus eius Chriſtianus erat, Cobofus vero ſocius Perſarum. Quum Cobofus Tejenſes Chriſtianos invaſiſſet, omnemque eorum gregem una cum paſtore camelorum abduxiſſet: Mandar, copiis collectis, in eum irruit, & ſuperior factus cum præda ingenti & camelis rediit. Cobofus denuo invaſit, ſed victus eſt, & ad Perſas ſe convertit, ut copias adduceret. Mandar Iuſtinianum his de rebus certiore fecit aurumque petiit, quod copiis daret, ut Perſas aggrediretur. Iuſtinianus vero animum induxit, Mandarem interficere, ſiquidem propter hunc virum Perſæ terras Romanas bello laceſſerant. Scripſit igitur Marciano, qui caſtra iuxta Niſibin poſuerat, ſe Mandari præcepiſſe ut ad eum veniret, tollendum eſſe eius caput, ſibi rem narrandam eſſe. Fertur binas epiſtolas ſcripiſſe, alteram ad Marcianum, ut occideret, alteram ad Mandarem, ut Marcianum adiret, atque ex illo rem arcanam audiret, quæ epiſtolæ committi non poſſet. Scriba vero, quum uno tempo-

Pag. 91.

re binas litteras descripsisset, & signasset, ex errore litteris ad Marcianum nomen Mandaris inscripsit, illisque, quæ ad Mandarem mittendæ erant, nomen Marciani. Itaque hæ litteræ in manus Mandaris inciderunt, qui ira æstuans pacem fecit cum Arabibus, qui a parte Cambyfi erant. Coniunctim igitur ditionem Romanam invaserunt, ferro flammaque omnia vastarunt usque ad Antiochiam. Iustinianus igitur imperator credidit, Marcianum rem Mandari prodidisse. Quare iratus eum apprehendi iussit. Iustinianus vero, sanæ mentis iterum compos, quum videret, morbum stranguriarum, quo laboraret, gravem esse, advocavit Tiberium Cæsarem, multaque verba præclara, quibus eum admoneret, in concione locutus est. „Intellige, *) „cui bono sis & cui bono ego fuerim. Honora matrem tuam, quæ „fuit domina tua, hique omnes, qui adstant, filii tui sunt. Curam „age militum, ne sanguinem fundere lateris, ne malum retribuas pro malo, ne imponat tibi vestitus & ornatus splendidus regię dignitatis, sicut etiam me seduxit. Profecto, si adhuc vixero, exuam illa „(de quibus tecum locutus sum) multaque horum similia. „Tiberius se prostravit, ploravit pilumque scidit. Postquam (imperator) iusserat, eum erigi: ipse manibus suis vestimenta ei induit, coronaque eum ornavit. Posthæc vixit adhuc novem dies, obiit tandem oppressus dolore stranguriarum (104) qui tantus fuit, ut adstantes obsecraret, gladium afferendi, quo eum interimerent. Hinc incipit Series nōna, ab imperatoribus Romanis ad Græcos denuo (104^a) translata.

DYNASTIA IX.

Tiberius annos tres. Ad hoc usque tempus omnes imperatores Romani vel Franci fuerunt, quorum primus Augustus, postremus Iusti-